

Salvar allò que encara és salvable

La crisi econòmica mundial ha començat a atacar països que en un altre moment s'havia pensat que estaven immunitzats, com ara la Xina, Rússia i els estats del golf Pèrsic. El Fons Monetari Internacional considera que la fase pitjor encara no ha arribat.

A la pantalla del vestíbul de l'aristocràtic palau pampalluguegen els darrers sotrats que han atacat l'economia mundial. La borsa de Moscou ha baixat d'un 19%. Ha perdut un 66% del seu valor d'ençà del cim històric del maig. D'aleshores ençà no hi ha hagut cap més mercat de valors que s'hagi trobat afectat d'una manera tan greu per la crisi econòmica. Els

EFE

bancs russos tampoc no van bé i l'expansió de les grans empreses d'aquest país s'ha acabat.

Aleksandr Lebedev entra a la recepció amb un gran somriure. És una mena de *rara avis* entre els oligarques russos, amb texans negres, sabatilles esportives negres i una jaqueta de cuir negre al damunt d'una camisa blanca. Lebedev, a qui Forbes adjudica un valor de 2,26 miliards d'euros, té participacions a Aeroflot, ha transformat el Banc de la Reserva Nacional en un pròsper negoci que fins i tot avui sembla que té liquidat i és propietari del diari *Novaya*

gazeta, sovint crític amb el govern. També ha invertit a Alemanya, on té el 48% de la companyia aèria Blue Wings i la intenció de comprar una participació del 76% d'Öger Tours, una agència de viatges.

Als EUA, diaris com *The New York Times* han informat que aquest oligarca ha perdut la meitat de la fortuna aquestes darreres setmanes. Fa mitja rialleta mentre diu: "Doncs van errats de càlculs. Durant molts anys he invertit més en fàbriques que a la borsa." No permet que la crisi l'afecti. Per a Lebedev, que havia estat al KGB i es va convertir

en un ric inversor durant els anys dels excessos capitalistes sota el règim de l'ex-president Boris Ieltsin, les crisis són una cosa positiva.

"A Rússia vivim una crisi borsària, però no una crisi econòmica", diu, tot animat. Lebedev l'atribueix a la relativa estabilitat del ruble, moneda que, alhora, deu l'estabilitat bàsicament als 380 miliards d'euros de les reserves de divises de què encara disposa el tresor rus, ara que el govern ha invertit 65 miliards d'euros a rescatar els bancs del país.

Els aristòcrates tsaristes s'estaven al seu palau quan anaven a la ciutat. A l'escriptori que Lebedev té a dalt, on segueix la pista dels mercats que es van enfonsant a tots els continents, no hi ha carpetes. Els diaris informen que dos oligarques competidors seus, Mikhaïl Fridman i Piotr Aven, tenen dificultats amb el Deutsche Bank per l'amortització d'un préstec de prop d'un miliard d'euros. A Oleg Deripaska, un magnat de l'alumini, que havia estat considerat l'home més ric de Rússia, l'han obligat a tornar al banc la participació financada del proveïdor de la indústria canadencanica Magna, per un valor de milers de milions d'euros.

Lebedev continua optimista. "Els oligarques han perdut diners a la borsa? Cap problema." Que baixen uns quants llocs en el rànquing dels multimilionaris del món? Doncs, segons Lebedev, s'hauran de rumiar la pròxima compra d'un iot, d'un palau o un avió particular.

La crisi econòmica mundial? Què més volen el govern i Rússia! El capitalisme, segons Lebedev, és una terrible confusió en els mercats d'Europa, de l'Amèrica del Nord i d'Àsia, és a dir, als altres llocs del món. A Rússia, les coses són diferents. El Kremlin ha prohibit a les tres principals cadenes de televisió del país d'utilitzar expressions com ara *crisi econòmica* o *col·lapse* en les anàlisis sobre la situació a Rússia.

Molesta de veure que un país com Rússia fa veure que la crisi a l'economia mundial li passa de llarg com una suau tempesta de tardor. Aquesta estranya ocultació potser té a veure amb el fet que el primer ministre, Vladímir Putin, creu fermament que els abundants recursos naturals i les considerables reserves de divises del país han immunitzat Rússia contra aquest virus, que passa

Entre el països del golf Pèrsic, tan sols el mercat financer de Dubay pateix el sotrac econòmic.

d'un continent a un altre, arrasa països, desferma la caiguda de les borses i provoca la pitjor crisi bancària que hagi vist el món d'ençà del 1929, a més de la crisi econòmica mundial.

Podria ser que els qui van projectar la conversió de la Xina en una potència mundial, primer a escala econòmica i després política, tinguessin unes il·lusions semblants. Però el capitalisme global es tradueix en el fet que una crisi important pot arrossegar tothom cap a l'abisme.

Part de la ironia de la crisi generalitzada rau en la idea que els sistemes econòmics a poc a poc es van assemblant. El capitalisme del govern ja és una realitat a Rússia i a la Xina, i avui dia la Gran Bretanya i els EUA, bressols de la lliure empresa, flirtegen amb uns models d'economia mixtos, a mesura que nacionalitzen uns bancs i uns sectors econòmics determinats. Mentrestant, uns altres països occidentals es preparen per dur a terme unes operacions d'urgència semblants. La crisi ha resultat especialment greu a la petita regió illenca d'Islàndia, on el govern s'apodera del sector financer i s'enfronta a la perspectiva d'una fallida nacional, la primera en la història de la postguerra.

Els *brokers* de Wall Street tenen una dita que descriu perfectament el canvi radical en les situacions: "Occident baixa i l'estat puja."

Els Fons Monetari Internacional (FMI) presenta una idea quant a aquesta tendència depressiva. Segons el seu càlcul, encara no ha arribat la pitjor fase de l'escalada de la crisi. Els experts de l'FMI preveuen que hi haurà tot un seguit de països industrialitzats que o bé experimentaran un creixement mínim o cauran víctimes d'una recessió. Pitjor encara, segons l'FMI, l'economia real —les empreses que produeixen béns de consum o proporcionen serveis— no notarà el gruix de la crisi fins més tard. Ningú no gosa especular sobre què pot representar això per al consum, la desocupació i les pensions.

L'empitjorament, afirma l'FMI, en un estudi sobre la situació dels països, afectarà tot el món. En efecte, ja ho ha fet. Així i tot, les conseqüències per al creixement variaran. Als països industrialitzats més avançats, l'escenari més bo situa el creixement entre un 0% i un

Malgrat el comunisme imperant, la Xina, presidida per Hu Jintao (a l'esquerra) és una gran potència, fins i tot als EUA, on es calcula que té aproximadament una tercera part dels seus 1,2 bilions d'euros en reserves de divises invertits en bons del tresor nord-americans.

2%. El creixement disminuirà: passarà probablement de gairebé un 12% a un 8% a la Xina, d'un 5,5% a un 3,5% al Brasil i d'un 8% a un 5% a Rússia.

Aquesta pessimista perspectiva lliga amb el fet que els esforços desesperats que van fer els governs a final de la setmana passada han estat relativament infructuosos. Han servit per a tot menys per a portar la calma als principals intercanvis de valors a Nova York, Londres, Tòquio i Frankfurt. Empreses d'àmbit mundial, com ara Chrysler, Ford i Daimler van baixar tant de preu que, tot d'una, van estar a l'abast de qualsevol.

Els grans desconeguts en aquest frenètic joc són els fons públics de riquesa, sòlids econòmicament, de la Xina, Singapur i el golf Pèrsic. Aquests països poden invertir ara mateix o esperar que els preus encara baixin més. Són uns jugadors globals amb unes idees i uns plans que poden resultar crítics.

La crisi ha desencadenat una revolució política que envia ones expansives a tot el planeta. Amb una economia afeblida, la davallada relativa dels EUA com a superpotència s'accelera a mesura que el país va perdent a poc a poc la situació de domini. Suposant que la

Xina, l'Índia i Rússia surtin de la crisi mundial relativament indemnes, el centre de l'economia mundial del segle XXI realment passarà a orient. Àsia es convertirà en sinònim de creixement i occident, de deute.

La setmana passada, uns quants bancs fonamentals, entre els quals els dels EUA, els de la Unió Europea i la Xina, van mirar de posar racionalitat als mercats financers desbocats, amb l'esperança de suavitzar els efectes a l'economia real. Van abaixar les taxes d'interès per crear confiança. Una cosa semblant va passar després de l'11 de setembre del 2001. De la mateixa manera que fa més de set anys s'esfondraven les torres del World Trade Center, avui es podrien ensorrar uns quants pilars de l'economia mundial.

Els estats del Golf són l'arquetip de regió en auge. Produeixen uns 25 milions de barrils de cru cada dia. Els Emirats Àrabs Units (EAU) actualment guanyen diners a mansalva. El 2007, amb un preu mitjà de 50,37 euros el barril, els ingressos dels EAU van pujar de 45,9 miliards d'euros; i amb el petroli a uns 73 euros el barril, probablement els ingressos del 2008 seran més elevats. Els fons públics de riquesa dels EAU

i de l'Aràbia Saudita gestionen uns 0,8 bilions d'euros en actius combinats. La Investment Authority d'Abu Zaby controla una cartera d'un valor de 638,75 milions d'euros, fet que la converteix en els fons públics de riquesa de més envergadura del món. Té la seu en un gratacel de vidre de 38 plantes, que recorda les suaus onades del golf i les dunes de sorra del desert d'Aràbia.

Segons el blog financer Global Economic Monitor, fa de mal dir amb què es creen aquests fons, en quins mercats borsaris i de capital se centren i amb quines monedes especulen.

Els fons i les institucions financeres del golf Pèrsic s'orienten bàsicament al mercat interior. Pocs bancs tenien vincles amb el banc d'inversió Lehman Brothers, per exemple. Malgrat tot, els preus de les cotitzacions també han baixat considerablement en els canvis d'Abu Zaby i de Dubayy, mentre els mercats baixistes d'Àsia, d'Europa i de l'Amèrica del Nord s'han estès pel Golf.

Com més va més es fan paleses les conseqüències de la crisi. Els inversors estrangers han retirat un capital que és necessari en uns altres llocs. Els bancs internacionals retenen els préstecs que

calen per a finançar els gegantins projectes de construcció de la regió, tant els que hi ha engegats com els que hi ha en procés de planificació, que sumen 1,6 bilions d'euros. A tot el golf Pèrsic es van perdre aproximadament 115,3 milions d'euros als mercats de valors. "Els estats del Golf disposen de prou reserves per a compensar la turbulència –afirma Eckart Woertz, economista en cap del Gulf Research Center–. Tan sols Dubayy està en una mala situació. Dubayy no disposa de diners i n'ha de manllevar."

Dubayy, a diferència d'Abu Zaby, finança els seus luxosos gratacels, centres comercials i nous barris urbans amb préstecs, i sovint utilitza allò que un banquer anomena el "model d'especulació": un 10% de lliurament inicial abans no es prepari el terreny, un 10% quan comença la construcció, un 10% quan es cobreix l'edifici i la resta quan s'ha acabat el projecte. Tots aquests diners es demanen als bancs i els préstecs tenen la garantia d'un altre edifici immobiliari amb un finançament semblant. "Pot arribar el dia que els xeics de Dubayy es presentin a casa dels seus veïns petrolers d'Abu Zaby a manllevar-los diners", diu Woertz.

La davallada colpeja Àsia. L'apogeu temporal de la crisi mundial va coincidir la setmana passada amb la concessió del premi Nobel de física a Estocolm. Tres científics del Japó i dels EUA van rebre el premi pel desenvolupament d'una teoria que quasi es podria considerar un comentari dels esdeveniments actuals. La teoria fa referència a la simetria trencada i a la manca d'equilibri en física subatòmica: dit altrament, les imperfeccions en què s'origina la vida. "El nostre món representa una simetria trencada o incompleta", diu el físic nord-americà Heinz Pagels, explicant el principi.

Fa massa temps que el Japó i la Xina s'han aferrat a la il·lusió que la simetria trencada i la manca d'equilibri eren problemes d'occident i no afectaven Àsia, perquè aquest continent estava desconnectat. Però aquell temps ja és història. La setmana passada, els diaris de Tòquio feien edicions especials per informar la població que l'índex Nikkei del Japó havia patit la tercera pèrdua més gran de percentatge de la seva història. A Seül i a Xangai, comerciants i inversors contemplaven, incrèduls, els monitors a mesura que el preu s'enfonsaven i feien desaparèixer fortunes

senceres. A Jakarta, la borsa va quedar tan inundada d'ordres de venda que es van haver de suspendre temporalment les transaccions.

Toyota, l'empresa automobilística més gran del món, exemplifica fins a quin punt la crisi afecta la indústria japonesa. Aquesta empresa és realment global, compta amb més de 500 filials i amb uns 300.000 empleats. Als EUA, el seu principal mercat, fa poc va tancar cadenes de muntatge en un seguit de fàbriques. Després d'un any en què les vendes havien arribat a 168 miliards d'euros, els beneficis d'enguany cauran probablement d'un 40%.

El Japó, de fet, ja ha sofert una crisi pròpia en els sectors bancari i immobiliari. Allò que va passar en aquest país als 90 passa ara, amb més gravetat, a escala internacional. Al Japó, les empreses i els particulars van demanar préstecs a unes taxes d'interès baixes per comprar valors i béns immobles. Ara bé, el model es va esfondrar a plom quan el banc central va pujar les taxes d'interès, fet que va portar a un crac en el mercat de valors i posteriorment a una implosió en el de béns i immobles. L'estat va injectar milers de milions al mercat, tal com fan avui els governs, i de seguida van baixar les taxes d'interès. Però cap d'aquestes mesures no va resultar efectiva perquè, durant molt temps, el govern no va permetre que els bancs s'enfoncessin ni els va nacionalitzar.

Van haver de passar deu anys perquè es retornessin els préstecs impagats i perquè s'acabés finalment l'estancament i la deflació. Després de les fusions, dels 21 grans bancs comercials, només tres van continuar operatius. Darrerament, Nomura Securities, ara més eficient i lliure de deutes, ha pogut adquirir unes parts importants del banc d'inversió fallit Lehman Brothers.

La crisi mundial creixent resulta catastròfica per a l'economia japonesa, que es troba en un procés de caiguda cap a la recessió. Tan sols el mes passat, a Tòquio, van tancar 217 empreses. Ha resultat especialment problemàtica la dependència del país respecte a les exportacions, si tenim en compte la davallada sobtada de la demanda de productes japonesos als mercats dels EUA i d'Europa.

Avui, les principals entitats creditícies que presten als EUA són al Japó i, en

segon lloc, a la Xina. Curiosament, el seu banc central és un dels principals inversors mundials dels bancs hipotecaris dels EUA Fannie Mae i Freddie Mac. L'administració de Bush va donar un cop de mà als dos prestadors tradicionals –entitats creades per proporcionar als ciutadans hipoteques corrents amb interessos baixos per finançar l'habitatge– nacionalitzant de pressa aquestes dues firmes. Corre el rumor que el president dels EUA, George W. Bush, va parlar amb el dirigent xinès per explicar-li exactament què pensava fer per evitar que s'enfoncessin els dos gegants de les hipoteques.

Un dels grans misteris que falta escatir és si el Partit Comunista Xinès va exercir pressió –i fins a quin punt ho va fer– per no perdre les seves participacions a Fannie Mae i Freddie Mac. La Xina és una gran potència, fins i tot als EUA, on es calcula que té aproximadament una tercera part dels seus 1,2 bilions d'euros en reserves de divises invertits en bons del tresor nord-americans.

Lou Jiwei, un astut buròcrata, ben clenxinat, amb ulleres de muntura fina, té tot l'aspecte d'un dirigent del partit xinès. Doncs bé, Lou, cap del CIC

–fons públics de riquesa–, va invertir 3,6 miliards d'euros per comprar una participació a Morgan Stanley, el prestigiós banc d'inversions dels EUA. També va invertir 2,1 miliards d'euros en accions en el fons d'inversió lliure Blackstone.

El CIC es finança amb les reserves de divises del país i el controla el govern. A través d'una secció especial d'inversió, el fons controla la major part de bancs del país, propietat de l'estat, els ajuda a redimir els préstecs impagats i els prepara per convertir-se en societats que cotitzen a la borsa. El CIC és un enorme i misteriós pop i ningú no sap exactament el volum dels seus beneficis ni de les seves pèrdues en el mercat dels EUA.

Quan es va enfonsar el mercat immobiliari dels EUA i tot d'una s'aconseguien les joies de la corona a preu d'oferta, el CIC comunista va reaccionar com un sàgaç capitalista. Però després els mercats van caure en picat, com continuen fent, cosa que apunta que tant el CIC com uns altres inversors xinesos han d'haver perdut enormes quantitats de diners. Morgan Stanley va capitular i va haver de renunciar al seu estatus es-

Els inversors de l'Índia juguen les seves cartes, aprofitant la crisi que afecta sobretot occident, per disputar l'hegemonia a la Xina.

L'índex clau ha perdut prop de dues terceres parts del seu valor. El PIB de la Xina es calcula que només pujarà d'un 8% el 2008, xifra amb què els capitalistes orientals només poden somiar. Però les dades han alarmat els reformistes de l'economia de la Xina, perquè han de proporcionar feina cada any a deu milions de treballadors immigrants.

La majoria tenim números vermells. Jack Ma és un dels empresaris d'internet més pròspers. Dirigeix una mena de cambra de compensació per a empreses petites i mitjanes a la seva web Alibabà. No és optimista. "Em sembla clar que hi haurà una davallada sobtada en les exportacions als EUA —diu—. S'acosta l'hivern i pot ser prou fred."

Carlos Slim, empresari i multimilionari mexicà, té la segona fortuna del món. És propietari de bancs, empreses d'inversió, companyies d'assegurances, empreses mineres, de construcció, automobilístiques, de telefonia mòbil i cadenes de restaurants. "Això durarà uns quants anys", diu parlant lacònicament de la crisi. Slim considera que els països que disposin de més divises i reserves d'or se'n sortiran més bé que no pas els que estan estretament lligats a l'economia dels EUA, com ara Mèxic i el Canadà, que envien la major part d'importacions a través de la frontera. Segons Slim, el procés de normalització exigirà en part d'enfortir els mercats interiors i reduir la dependència de les exportacions.

En comparació, el Brasil es troba en una situació de força, perquè el gruix de les seves exportacions va a Europa, la Xina i l'Amèrica Llatina. Compta amb una economia emergent, amb recursos naturals abundosos, com la Xina, l'Índia i Rússia, i ara té la sort de disposar d'un govern que sap com utilitzar les virtuts del país i convertir-les en beneficis. Ha plogut molt d'ençà que el Brasil no era "un país seriós", com diuen que va afirmar una vegada Charles De Gaulle, en un moment d'exaltació. Si tot va bé, el Brasil continuarà formant part del cercle d'elit dels països industrialitzats avançats.

Les coses rutllen, al Brasil? Com que els principals bancs no han conret deutes significatius amb empreses d'inversió arriscada de l'estranger, el Brasil s'ha mantingut més o menys immune a la gran agitació dels mercats financers. Així i tot, la borsa de São Paulo n'ha rebut les conseqüències, amb una davallada del 15% de l'índex borsari d'ençà de principi d'octubre. Igual que a Rússia, a São Paulo s'han suspès temporalment les transaccions unes quantes vegades. Hi ha una colla de bancs petits i mitjans que trontollen. Els inversors del país i els internacionals s'han refugiat en la moneda dels EUA. "El mercat de dòlars ha quedat escombrat", es queixa el propietari d'una empresa d'intercanvi de moneda de Rio de Janeiro.

La moneda brasilera, el real, ha perdut una tercera part del valor en un mes. La setmana passada, el govern del president Lula da Silva va vendre, per primera vegada en cinc anys, una part de les seves reserves de divises, valorades en uns 146 miliards d'euros. El Brasil també es veu empès cap a la inflació, un malson que ja va tenir els anys 80. Els productes d'importació, des dels cotxes fins a l'electrònica, són com més va més cars, i el pa va pujant perquè el blat s'importa als preus del dòlar. Es calcula que l'economia brasilera pujarà d'un 3,5% l'any vinent.

L'agricultura, la joia de la corona de l'èxit econòmic del Brasil, ha estat la que ha rebut més amb la crisi. Les sitges de cereals es drecen, com imponents forteses, tot al llarg de la carretera que porta a Nova Mutum, a l'estat de Mato Grosso, el centre del sector agrícola. Però les botigues de Nova Mutum són buides i els quatre treballadors que hi queden es passen el dia netejant les camionetes, distintiu de categoria per als agricultors. "Aquí, la majoria tenim números vermells", diu Naildo da Silva Lopes, que, com tots els agricultors de la zona, conrea soia.

Els prop de mil conreadors de soia de Nova Mutum han demanat préstecs posant com a fiança la pròxima collita a uns índexs d'1,68 reals per 0,73 euros. La pèrdua de valor del real ha augmentat d'un terç el cost dels seus pagaments, mentre que el preu d'una tona d'adob ha augmentat: de 475

pecial de banc d'inversió. Blackstone té avui un valor que no arriba ni a la meitat del de fa un any.

D'una altra banda, la Xina ja és actualment una força important als EUA, i la recuperació dels mercats financers depèn així mateix de si el CIC —o el banc central, o el Banc de Desenvolupament de la Xina— donarà suport a aquesta via o permetrà que s'enfonsi. A més, la Xina està profundament implicada en la crisi del capitalisme: s'ha de ballar al so que toquen. Només podem fer conjectures sobre fins a quin punt les superpotències d'avui i de demà cooperen estretament en aquesta crisi, les unes i les altres per pura necessitat i interès propi.

Dimecres passat, el president Hu Jintao va honorar els herois del terratrèmol del maig a la província de Sichuan a la Gran Sala del Poble de Pequín. Van organitzar-hi la típica cerimònia ostentosa, en què el partit homenatja el poble, però en realitat s'homenatja ell mateix. Alhora, Hu semblava que preparés els seus compatriotes per a l'època dura que s'acosta.

Si jutgem pels verds plafons de la borsa de Xangai, l'època dura ja ha arribat.

euros a 585. Dels mil agricultors de la zona, n'hi ha 800 al caire de la ban-carrota, perquè el govern no els ajuda amb préstecs pont.

El president Lula, tot i ser popular i haver triomfat, ha fet molt malament els càlculs. “Heu de continuar consumint”, va dir als seus compatriotes dimecres passat, apuntant que el centre de la crisi és al nord, als EUA i Europa. Però les conseqüències del xoc ja han arribat al seu país.

En l'aristocràtic palau de Moscou veiem un quadre a la paret de darrere de Lebedev, l'oligarca. Es tracta d'un dels 6.000 motius nàutics que va pintar Ivan Aivaszovski al segle XIX. El quadre de Lebedev representa un vaixell assotat pel vent, i empès d'ací d'allà per unes immenses onades. Evidentment, és un símbol del present, diu Lebedev, des del seu escriptori: malgrat les altes onades, el vaixell no s'enfonsa.

Després se'n va a una sala de reunions per trobar-se amb els directors de les seves empreses. En un mapa de Rússia que hi ha a la paret es veuen

marcats amb banderetes vermelles els emplaçaments clau per a les inversions. Lebedev vol saber com afectarà el seu petit imperi la crisi financera mundial i la reducció del creixement.

El cap d'NRK Oil informa que exploten un jaciment nou i productiu de petroli al llarg del riu Volga, i es mostra optimista perquè, tal com diu ell, “Vladímir Putin està disposat a ajudar el sector si cal”. A principi de juliol, Rússia va guanyar 830 milions d'euros en ingressos diaris de petroli i gas. La xifra ha baixat a 660 milions d'euros. Els pressupostos nacionals han mostrat un superàvit del 3% del PIB els darrers cinc anys, sobre la base d'un preu mitjà del petroli de 51 euros. Si baixa per sota d'aquesta quantitat, Rússia es trobarà obligada a manllevar diners.

El cap de la secció immobiliària del grup d'empreses de Lebedev informa que els governs municipals frenen els programes que té el govern sobre habitatges a l'abast. El cap del sector de turisme precisa que el mercat dels viatges ha baixat d'un 20%, tot i que, a la flota de Lebedev, els vols xàrter amb

destinacions de vacances continuen complets. Pel que sembla, la classe mitjana russa compta estalviar-se la crisi.

Poc abans de mitjanit, Lebedev queda embarrancat en un embús de trànsit d'una carretera que surt de la ciutat, mentre se'n va cap a la casa de camp que té a prop de Moscou. Segons les últimes males notícies, el conglomerat de mitjans de comunicació RBK ha anunciat acomiadaments, s'ha suspès una tercera part de festes i recepcions a la ciutat i aquesta setmana a Moscou s'ha venut un sol Porsche (darrerament, la mitjana era de vuit).

Aquesta és la folia del luxe, diu Lebedev. Però, en un to més seriós, precisa que les crisis tenen un costat bo. Si tot va bé, pensa ell, el capitalisme mudarà la pell i a la fi ressorgirà en una forma més estable.

És a dir, si tot va bé.

*Jens Glüsing, Matthias Schepp,
Gerhard Spörl, Wieland Wagner,
Bernhard Zand*

Traducció de Carme Geronès

El president Lula, tot i ser popular i haver triomfat, ha fet els càlculs molt malament.